

Freagair gach ceist

- Cuid A : An Litríocht 30m
- Gearrscannán – El Toro : Líon na bearnaí don achoimre

phríomhcharactar	tarbheomhraiceoir	sásta	dinnéar	barróg
chléca	ag plocadh air	gránna le	bulaíocht	eineálta
tarbh	seasamh suas	mham	buaileann	in aghaidh

Cian is ainm do príomhcharactar an scannán El Toro. Níl Cian sásta ar scoil. Tá Seán Ó Maille ag plocadh air ar scoil. Bíonn sé ag magadh faoi Chian. Cuireann sé rudai gránna ina mhála scoil cosúil le luch. Bulaíocht atá i gceist. Buaileann Seán Ó Máille Cian sa bholg. Níl Cian róshásta sa bhaile. Tá a mham imithe. Níl a dhaid sásta agus bíonn a dhaid gránna le Cian go minic. Tá feirm ag a dhaid. Ceannaíonn sé tarbh. Oíche amháin, tosaíonn tarbheomhraiceoir ag caint le Cian ón teilifís. Deir sé le Cian go bhfuil sé in am dó seasamh suas dó féin. Deir sé gur cheart do Chian troid in aghaidh an tarbh cosúil leis féin.

Téann Cian go dtí an pháirc. Troideann sé in aghaidh an tairbh lena chléca dearg. Feiceann a dhaid Cian ag troid in aghaidh an tairbh. Bíonn a chroí ina bhéal. Ritheann sé chuig Cian. Tugann sé barróg dó. Deir sé go ndéanfaidh sé dinnéar deas dó. Míníonn Cian go bhfuil sé in am dó seasamh suas dó féin. Deir daid go bhfuil a fhios aige go raibh imeacht a mhaime dian ar Chian.

Braithimid go mbeidh daid níos eineálta le Cian as seo amach.

34/30

- Cuid B : Gramadach 20m
- An Aimsir Chaite – cuir na briathra a leanas san aimsir chaite

14/20

- (bris) Seán an fhuinneóg inné. Bhris Seán an fhuinneóg inné.
- (an cuir) Orla an leabhar ar ais ar na mbord? An cuir Orla an leabhar ar ais ar na mbord?
- (ní fill) sí ar a rang Mata an tseachtain seo caite. Ní fill sí ar a rang Mata an tseachtain seo caite.
- (ól sinn) an sú oráiste lenár mbricfeasta ar maidin. Ólamar.
- (ní glan) siad an bord tar éis coicareachta sa chistin ar scoil. Ní glan.
- (ceannaigh sé) na milseáin uilig don choisir inné. Ceannaigh sé.
- (an bailigh sinn) na coipleabhar don múinteoir arúinné? An bailigh sinn.
- (Déan) sí a hobair bhaile go léir roimh a sé inné. Déan.
- (tar) mé ar scoil ar an mbus ar maidin. Tháinig.
- (ní bí) mo chara i mo rang Béarla inniu. Ní raibh.

Léigh an sliocht agus freagair na ceisteanna

Micheál D. Ó hUiginn – Uachtarán na hÉireann

1. Is é Micheál D. Ó hUiginn Uachtarán na hÉireann i láthair na huairé. Toghadh mar uachtarán é ar an 11 Samhain, 2011. Is é ár naoú huachtarán é. Cosúil le gach Uachtarán a bhí ar Éirinn roimhe, tá sé ina chónaí in Áras an Uachtaráin i bPáirc an Fhionnuisce i mBaile Átha Cliath. Tá clú agus cáil air mar pholaiteoir agus mar scoláire.

2. Rugadh an tUachtarán Ó hUiginn i gCathair Luimnigh ar an 18 Aibreán, 1941 ach d'fhás sé suas ar fheirm in aice le Cora Chaitlin, Co. an Chláir. D'fhreastail sé ar bhunscoil Bhaile an Chathraigh agus ina dhiaidh sin ar Choláiste Fhlannáin, in Inis. D'oibrigh sé i monarcha agus mar chléireach bainc sular fhreastail sé ar Ollscoil na hÉireann, Gaillimh. Ina dhiaidh sin rinne sé staidéar in Ollscoil Mhanchain i Sasana agus in Ollscoil Indiana i Meiriceá freisin.

3. Ba léachtóir é in Ollscoil na hÉireann, Gaillimh. Bhí suim ar leith aige sa pholaitíocht agus a bheith ag obair ar son na gnáthmhuintire agus ar son daoine faoi mhíbhuntáiste. Ní haon ionadh mar sin gur toghadh mar ionadaí poiblí é. Chaith sé naoi mbliana mar Sheanadóir i Seanad Éireann agus cúig bliana is fiche mar Theachta Dála i nDáil Éireann.

4. Bhí sé ina Aire Ealaíon, Cultúir agus Gaeltachta idir na blianta 1993 agus 1997. Chuir sé an-bhéim ar scannánaíocht agus ar ealaíona na hÉireann. Is faoina stiúir a bunaíodh TG4 i 1996. Labhair sé amach i gcónaí ar son chearta an duine. In 2014, thug sé cuairt oifigiúil ar Shasana, an chéad Uachtarán Éireannach a rinne sin.

5. Tá sé pósta le Sabina. Tá ceathrar clainne acu. Is aisteoir í a bhean chéile. Is file cumasach é Micheál D. Ó hUiginn agus tá ceithre leabhar filíochta scríofa aige. Craoltóir is ea é freisin agus rinne sé clár faisnéise bunaithe ar shaoi an iar-pholaiteora an Dr Nollaig de Brún. Cinnte is duine cróga, cumasach agus inspioráideach é.

A Shóisle, Uachtarán na hÉireann

(i) Cathain a toghadh Micheál D. Ó hUiginn mar Uachtarán na hÉireann? (Alt 1)

11 Samhain 2011

(ii) Ainmnigh post amháin a bhí ag Micheál D. Ó hUiginn sular fhreastail sé ar an ollscoil. (Alt 2)

Cléireach bainc

(iii) Cé mhéad bliain a chaith sé mar Theachta Dála i nDáil Éireann? (Alt 3)

Naoi mbliana Cúig bliana is fiche

(iv) Cad a rinne Uachtarán na hÉireann in 2014? (Alt 4)

Thug sé cuairt oifigiúil ar Shasana

(v) Cé mhéad leabhar filíochta atá scríofa ag Micheál D. Ó hUiginn? (Alt 5)

Tá ceithre leabhar filíochta scríofa aige

30/30

Cén scéal a chuirtear ar líne? Fáilte ching na bhlag. Mar is eol duit, tá an -suim againn i mo cheantar. Mar sin, i mblag na seachtaine seo, beidh mé ag caint faoi mo cheantar agus na theach.

Tá mé i mo chonair i dtír leathscóite i hEamhán, Bile Atha Chath. Tá mo theach suite ar stráid chaoch gearr do stad an mbus. Thíos stáighre, tá dhá seomra folútha agus trí seomra leapa. Thíos stáighre, tá cistin, seomra bia, seomra sin agus seomra folútha amháin. Tá ~~tiú~~ Tiúpeall an tí, glanainn mo sheomra agus tugaim aise don péta. ~~Atá~~ Is é mo sheomra leapa an seomra is fearr liom mar is é mo sheomra fíor é.

Tá a lán áiseanna i mo cheantar, mar shampla, tá meánscoil, bunscól, bainc, ollmhargadh, leabharlann agus beidh lín mánra. Tá a lán siopaí ann freisin, mar shampla, siopa seodóra, siopa cruabarrá, siopa éadaigh, cógaslann agus siopa na bpéit. Is maith liom mo cheantar mar tá sé gearr do ~~do~~ lán na chaithreach.

Dhúel a chuirtear, sin é don seachtaine seo. Cad a clapaínn sibh faoi topaic seo, an bhfuil níos mó faoi cheantar maith? Fáilg ráiteais le do thoil!

Go dtí an chéad uair eile, slán!

T 2 | 2
 13 | 13
 32 | 35
 47 | 50